

בית הספר למוסמכים במינהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי

1243-3652 – אתיקה ואחריות בניהול Ethics and responsibility in management

סמסטר ב' – תשפ"ב

* הסילבוס אינו סופי, ייתכנו שינויים בתכני הקורס

קבוצה	יום בשבוע	שעה	תאריך בחינה	מרצה	דואר אלקטרוני	טלפון
01	ה	15:45-18:30	מפורט בלוח הבחינות	ד"ר אורי ויזל	oriw@tauex.tau.ac.il	03-6408195

* הקורס יתקיים במחצית השנייה של סמסטר ב', בתאריכים 03.04.2021 – 03.06.2021

שעת קבלה – בתיאום מראש, לאחר השיעור

היקף הלימודים

היקף הי"ס לקורס : 1

ECTS = 4 1 י"ס – (European Credit Transfer and Accumulation System) ECTS, ערך הניקוד של הקורס במוסדות להשכלה גבוהה בעולם שהינם חלק מ"תהליך בולוניה".

תיאור הקורס

בקורס יבחנו נושאים הקשורים לממשק בין אתיקה לבין פעילות בסביבה ארגונית/עסקית. הדגש בקורס יהיה על תובנות מתחום האתיקה ההתנהגותית, כלומר על נסיון להבין כיצד אנשים—מנהלים ועובדים—מתנהגים במצבים בהם יש מתח בין עקרונות מוסריים לבין המטרות שלהם ושל הארגון במסגרתם הם פועלים. חלק מהשאלות שיידונו בקורס: מתי מנהלים ועובדים עלולים לנהוג באופן שמנוגד לעקרונות האתיים שלהם עצמם? כיצד פעילות בשווקים משפיעה על עמדות ועל התנהגות מוסרית? האם שיתוף פעולה הוא תמיד רצוי?

הקורס יכלול הרצאות פרונטליות, דיונים ביקורתיים במאמרים, ניתוח מקרים (case studies), מצגות של תלמידים, והתנסות מעשית בפרדיגמות מרכזיות בתחום האתיקה ההתנהגותית.

תפוקות למידה

עם סיום הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

1. להכיר תוצאות מרכזיות בתחום האתיקה ההתנהגותית
2. להתייחס לתוצאות מחקרים בביקורתיות ובספקנות
3. לנתח קשרים אפשריים בין מחקרים התנהגותיים לבין עולם הניהול והעסקים

הערכת הסטודנט בקורס והרכב הציון

אחוז	מטלה	תאריך	גודל קבוצה/ הערות
35%	הצגת מאמר והנחיית דיון בכיתה. הצגת המאמר תכלול את התובנות העיקריות במאמר ואת הרלוונטיות של תובנות אלה לסיטואציה עסקית מסוימת.	לאורך הסמסטר	ייקבע לפי מספר התלמידים הרשומים
45%	עבודה מסכמת: ניתוח מקרה	בסוף הקורס, TBA	ייקבע לפי מספר התלמידים הרשומים
20%	השתתפות פעילה, בקיאות ברשימת הקריאה		

* מועד הבחינה יפורסם באתר הפקולטה- לוח בחינות.
* תלמיד, הנעדר משיעור המחייב השתתפות פעילה או שלא השתתף באורח פעיל, רשאי המורה להודיע למזכירות כי יש למחוק את שמו מרשימת המשתתפים. (התלמיד יחויב בתשלום בגין קורס זה)

פירוט המטלות בקורס

השתתפות פעילה בשעורים, קריאה של החומר ברשימת הקריאה, הצגה של מאמר, הגשת עבודה מסכמת.

מדיניות שמירה על טווח ציונים

החל משנה"ל תשס"ט מונהגת בפקולטה מדיניות שמירה על טווח ציונים בקורסי התואר השני. עקרונות השיטה חלים על כל קורסי התואר השני, ומדיניות השמירה על טווח הציונים תיושם לגבי הציון הסופי בקורס זה. מידע נוסף בנושא זה מתפרסם בהרחבה באתר הפקולטה.

הערכת הקורס ע"י הסטודנטים

בסיומו של הקורס הסטודנטיות והסטודנטים ישתתפו בסקר הוראה על מנת להסיק מסקנות לטובת צרכי הסטודנטים והאוניברסיטה.

אתר הקורס

אתר הקורס יהווה המקום המרכזי בו ימסרו הודעות לסטודנטיות והסטודנטים, לפיכך מומלץ להתעדכן בו מדי שבוע, לפני השיעור, ובכלל – גם בתום הסמסטר. (לצורך תיאום ענייני הבחינה למשל).
שקפי הקורס יהיו באתר הקורס באתר.
לתשומת לבכם - בכיתה ידונו גם נושאים (ובפרט דוגמאות) שאינם מופיעים בשקפים או מופיעים בכותרת בלבד. כל אלו הינם חלק בלתי נפרד מחומר הקורס.

שבוע	תאריך	נושאים	קריאת חובה	הגשות	הערות
1		אתיקה ושווקים. האם שווקים משפיעים על שיקול דעת מוסרי? האם יש שוק המזון שונה באופן מהותי משוק של איברים להשתלה?	מפורטת בהמשך		
2		ניצול, אי-שוויון, ואפליה. האם יש למנהלים ולארגונים אחריות כלפי מיועטים? נדון בהיבטים מוסריים שקשורים לאי-שוויון כלכלי ולהרכב אתני, תרבותי, ומגדרי של ארגונים.	מפורטת בהמשך		
3		הטיות. האם אנשים תופסים את עצמם כיותר מוסריים ממה שהם באמת? אם כן, מה משפיע על הפער הזה?	מפורטת בהמשך		
4		שיתוף פעולה. במצבים רבים יש מתח בין שיתוף פעולה - תרומה לקבוצה/ארגון/חברה - לבין התנהגות אנוכית. שיתוף פעולה מוצלח הוא קריטי להצלחה של חברות וארגונים. מה משפיע על הנטייה לבחור באפשרות המוסרית?	מפורטת בהמשך		
5		קונפליקט בין-קבוצות ואחריות חברתית תאגידית. עולם העסקים הוא תחרותי מטבעו. תחרות בין ובתוך ארגונים יכולה לעודד חדשנות ולהגביר מוטיבציה, אך גם להיות הרסנית כאשר היא גורמת לקבוצות לפגוע זו בזו, ולפגוע במחויבות של הארגון לאחריות חברתית (לעודד חוסר-אחריות חברתית, למשל גרימת נזק סביבתי).	מפורטת בהמשך		
6		שת"פ ושחיתות. שיתוף פעולה הוא בבירור רצוי ומועיל. אך האם הנטייה והרצון לשתף פעולה עלולים להוביל לשחיתות? האם צריך להישמר מפני השפעות שליליות של שיתוף פעולה?	מפורטת בהמשך		
7		צווארון לבן. מה בין עבירו צווארון לבן לבין עבירות אחרות? מה משפיע על השכיחות והנטייה לעבירות צווארון לבן?	מפורטת בהמשך		

*התכנית הינה בסיס לשינויים.

קריאת חובה

1. אתיקה ושווקים

- Friedman M., 2002, "The Social Responsibility of Business is to Increase Its Profits", In Ethical Issues in Business: A Philosophical Approach, Donaldson, D., Werhane P., and Cording M., Prentice Hall. Pp. 33-38.
- Falk, A. and Szech, N. (2013) Morals and Markets, Science, 340, 707–712.

2. ניצול, אי-שוויון, ואפליה

- Mani, A., et al. (2013) Poverty Impedes Cognitive Function, Science, 341, 976–980.
- Norton, M. I. & Ariely, D. (2011) Building a Better America, Perspectives of Psych. Science, 6, 9–12.
- <https://glitch.com/glimmer/post/its-possible-to-build-a-big-important-tech-company-that-is-ethical-too>

3. הטיית

- Sezer, O., Gino, F., & Bazerman, M. H. (2015). Ethical blind spots: Explaining unintentional unethical behavior. Current Opinion in Psychology, 6, 77-81.
- Gino, F., Shu, L. L., & Bazerman, M. H. (2010). Nameless+ harmless= blameless: When seemingly irrelevant factors influence judgment of (un) ethical behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 111(2), 93-101.

4. שיתוף פעולה

- Liberman, V., Samuels, S. M., & Ross, L. (2004). The name of the game: Predictive power of reputations versus situational labels in determining prisoner's dilemma game moves. Personality and social psychology bulletin, 30(9), 1175-1185.
- Van Lange, P. A., Joireman, J., Parks, C. D., & Van Dijk, E. (2013). The psychology of social dilemmas: A review. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 120(2), 125-141.

5. קונפליקט בין קבוצות ואחריות חברתית תאגידית

- Halevy, N., Jun, S., & Chou, E. Y. (2020). Intergroup conflict is our business: CEOs' ethical intergroup leadership fuels stakeholder support for corporate intergroup responsibility. Journal of Business Ethics, 162(1), 229-246.
- Van Bunderen, L., Greer, L. L., & Van Knippenberg, D. (2018). When interteam conflict spirals into intrateam power struggles: The pivotal role of team power structures. Academy of Management Journal, 61(3), 1100–1130.

6. שת"פ מושחת

- Weisel, O., & Shalvi, S. (2015). The collaborative roots of corruption. Proceedings of the National Academy of Sciences, 112(34), 10651-10656.
- Gross, J., Leib, M., Offerman, T., & Shalvi, S. (2018). Ethical free riding: When honest people find dishonest partners. Psychological science, 29(12), 1956-1968.

7. צווארון לבן

- Sutherland, E. H. (1945). Is "white collar crime" crime?. American sociological review, 10(2), 132-139.
- Berghoff, H., & Spiekermann, U. (2018). Shady business: On the history of white-collar crime. Business History, 60(3), 289-304.
- Piff, P. K., Stancato, D. M., Côté, S., Mendoza-Denton, R., & Keltner, D. (2012). Higher social class predicts increased unethical behavior. Proceedings of the National Academy of Sciences, 109(11), 4086-4091.

קריאת רשות

1. אתיקה ושווקים

- Haidt, J. (2007). The new synthesis in moral psychology. Science, 316, 998-1002
- Cohn, A., Fehr, E., & Maréchal, M. A. (2014). Business culture and dishonesty in the banking industry. Nature, 516(7529), 86

- Michael, J. Sandel, What Money Can't Buy: The Moral Limits of Markets, Macmillan USA, 20

.3 הטיות

- Schurr, A., & Ritov, I. (2016). Winning a competition predicts dishonest behavior. Proceedings of the National Academy of Sciences, 113(7), 1754-1759.

.4 שיתוף פעולה

- Haran, U., & Shalvi, S. (2020). The implicit honesty premium: Why honest advice is more persuasive than highly informed advice. Journal of Experimental Psychology: General, 149(4), 757.

.5 קונפליקט בין קבוצות ואחריות חברתית תאגידית

- Weisel, O., & Böhm, R. (2015). "Ingroup love" and "outgroup hate" in intergroup conflict between natural groups. Journal of experimental social psychology, 60, 110-120.
- Choi, J.-K., & Bowles, S. (2007). The coevolution of parochial altruism and war. Science, 318(5850), 636-640.

.7 צווארון לבן

- Pierce, L., & Balasubramanian, P. (2015). Behavioral field evidence on psychological and social factors in dishonesty and misconduct. Current Opinion in Psychology, 6, 70-76.
- Cohn, A., Maréchal, M. A., Tannenbaum, D., & Zünd, C. L. (2019). Civic honesty around the globe. Science, 365(6448), 70-73.

*יתכנו שינויים ברשימת הקריאה ובסדר השיעורים.